

fri adgang til at gribe regulerende ind i aftaleforholdet, men i bemærkningerne til det pågældende lovforslag anførte Justitsministeriet følgende:

»...Efter Justitsministeriets opfattelse vil en adgang til at tilsidesætte en aftale helt eller delvis i langt de fleste tilfælde være tilstrækkelig til at varetage de hensyn, der ligger bag generalklausulen. Så længe der ikke foreligger erfaringer med den ny generalklausul, finder man derfor ikke at burde stille forslag om en regel, der inden for formuerettens område giver mulighed for at ændre en forpligtelse ud over, hvad der følger af adgangen til helt eller delvis at tilsidesætte en aftale. Er der således aftalt et urimeligt lavt vederlag for en ydelse, bør vederlaget ikke med hjemmel i generalklausulen kunne forhøjes. Derimod vil domstolene ved afgørelsen af, om den modstående forpligtelse skal tilsidesættes, kunne tage hensyn til, om vederlaget er rimeligt....«

Domstolene kan således ikke gå uden for rammerne af den indgåede aftale og f.eks. forhøje et urimeligt lavt vederlag eller tilføje bestemmelser, som ikke oprindeligt var indeholdt i aftalen.

3.2. Kreditaftalelovens § 22.

I kreditaftalelovens § 22 findes en civilretlig generalklausul, som supplerer bestemmelsen i aftalelovens § 36. Bestemmelsen drejer sig om tilfælde, hvor det beløb, som forbrugeren efter kreditaftalen skal betale som vederlag eller omkostninger, er urimeligt stort. Efter bestemmelsen skal beløbet i så fald nedsættes til, hvad der skønnes rimeligt. Medmindre andet bestemmes af retten, sker afkortningen i det eller de sidste beløb, der skal betales efter aftalen. Er der afkrævet forbrugeren et urimeligt stort vederlag for henstand eller andre lempelser i de aftalte vilkår, sker afkortningen på samme måde.

Rimelighedsvurderingen efter denne bestemmelse må antages at være sammenfaldende med rimelighedsvurderingen efter aftalelovens § 36. Bestemmelsens selvstændige betydning i forhold til aftalelovens § 36 er således, at det fastsættes, hvordan et urimeligt aftalevilkår skal reguleres.

3.3. Fortolkningsregler.

Domstolene kan ved fortolkning fastlægge indholdet af en indgået aftale. Domstolene anvender i praksis flere forskellige fortolkningsregler. Disse fortolkningsregler kan ved fortolkningen af en aftale trække i hver sin retning eller i samme retning.

De vigtigste fortolkningsregler i praksis er *minimumsreglen* og *uklarhedsreglen*. Minimumsreglen går ud på, at den fortolkning, som er mindst byrdefuld for erklæringsgiveren, skal lægges til grund, hvis

der er tvivl om forståelsen af en aftale. Uklarhedsreglen går ud på, at en uklar kontraktsbestemmelse skal fortolkes mod affatteren.

Uklarhedsreglen har sit væsentligste anvendelsesområde ved fortolkningen af standardaftaler, hvor reglen medfører, at en standardaftale fortolkes mod den erhvervsdrivende, som benytter den. Det kan tilføjes, at der i retspraksis stilles forholdsvis strenge beviskrav til en erhvervsdrivende, som gør gældende, at et standardvilkår er vedtaget mellem den erhvervsdrivende og en forbruger.

4. Oversigt over lovforslaget.

Lovforslaget indeholder tre hovedelementer.

Der foreslås *for det første* en ændring af aftalelovens § 36, således at domstolene får mulighed for at *ændre* en urimelig aftale (lovforslagets § 1, nr. 1).

Der foreslås *for det andet* et nyt kapitel i aftaleloven med henblik på gennemførelse af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (lovforslagets § 1, nr. 2).

Det nye kapitel skal efter forslaget gælde for forbrugeraftaler. Den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale ikke er omfattet af kapitlets bestemmelser.

Der foreslås en fortolkningsregel, hvorefter der skal fortolkes til fordel for forbrugeren, hvis der er tvivl om forståelsen af et aftalevilkår, som ikke har været genstand for individuel forhandling.

Kapitlets hovedbestemmelse er § 38 c, hvor det foreslås, at generalklausulen i aftalelovens § 36 ved forbrugeraftaler skal gælde med to ændringer: For det første skal der ved anvendelsen af generalklausulen ikke kunne tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder til skade for forbrugeren, hvis dette medfører, at et aftalevilkår ikke kan ændres eller tilsidesættes. For det andet skal forbrugeren kunne kræve, at en aftale, som indeholder vilkår, der strider mod hæderlig forretningsskik og bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren, i øvrigt skal opretholdes uden ændringer, hvis dette kan lade sig gøre.

Endelig indeholder det nye kapitel en bestemmelse, der beskytter forbrugerne mod visse lovvalgsaftaler.

Der foreslås *for det tredje* en hovedsagelig redaktionel ændring af definitionen af en forbrugeraftale i anden forbrugerbeskyttelseslovgivning (lovforslagets §§ 2-6). Indholdsmæssigt medfører forslaget alene den ændring, at der ved afgørelsen af, om en aftale er en forbrugeraftale, som udgangspunkt ikke kan lægges vægt på, om den erhvervsdrivende vidste eller burde vide, at den anden part var forbruger.